

FONS FUNDACIÓ JOAN BRUGUERA - COL·LEGI DE MONTPPELLER

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 AMGi
- 1.2 Fons Fundació Joan Bruguera - Col·legi de Montpeller
- 1.3 1468-1983
- 1.4 Fons
- 1.5 1 ml (10 unitats d'instal·lació). Documents en suport paper i fotografies.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 El fons ha estat generat pel Col·legi de Montpeller.
- 2.2 La Fundació Joan Bruguera va ser fundada el 1468 per Catherine de Boubal, complint la voluntat del seu marit Joan Bruguera, metge gironí mort el 1452 que havia estudiat i exercit Medicina a Montpeller. La finalitat de la Fundació era finançar els estudis a dos estudiants de Medicina naturals o residents de Girona que volguessin estudiar a la Universitat de Montpeller. La viuda nomenà el 1468 com a patró al seu segon marit Jean du Vergie, el qual va adquirir el 1453 amb el llegat de 800 escuts d'or unes finques dels termes de Sant Martí Rouret anomenades La Garde, Masclar i Descaire. Els rendiments d'aquestes propietats havien de servir al consistori gironí per finançar les despeses de la Fundació. Tanmateix, Jean du Vergie, en lloc de becar a estudiants de Medicina gironins, ho va fer a estudiants de Dret francesos; i va fusionar el Col·legi de Medicina amb el de Lleis. La Universitat de Montpeller denuncià els fets i una sentència de 1479 obligà a separar els dos col·legis. Aleshores va ser nomenat patró Claude de Moulins, el qual, seguint el manament de la sentència, el 1480 edificà la casa del Col·legi de Girona a Montpeller, situada al que avui és el carrer Girona.

Al 1548 es produí un canvi de patronatge, passant al llinatge de la família Boutonet. A partir d'aquest moment és conegut com el Col·legi de Boutonet. Al 1587 el patró Simon de Gozon Tintourier, senyor de Montmaur Boutonet i Pradael, va vendre a Francesc de Roquefueill, marquès de Londres, totes les propietats rurals del Col·legi. A partir d'aquí es van iniciar una sèrie de plets per recuperar-les, ja que es considerava que era una venda fraudulenta. El 1721 es produí una sentència per la qual el Marquès es quedava amb les terres a canvi de pagar una pensió anual perpètua.

Pel que fa a la casa del Col·legi, davant l'absència d'estudiants gironins, entre 1560 i 1576, Jean Tintourier de Boutonet la convertí en una casa de prostitució, motiu pel qual va ser tancada. El 1636 Jean Gozon va permetre que els franciscans Predicadors Reformats de Montpeller se l'apropriessin al·legant el seu abandonament. Nogensmenys, una sentència de 1642 del Parlament de Tolosa obligà als Predicadors a abandonar-la. Hi ha notícies que al 1687 el marquès de Bohes, prior de l'orde de Sant Nazari, havia pres la casa col·legial considerant que estava abandonada. Després d'un plet, al 1688 s'obligà al marquès de Rohes a abandonar-la.

Entre 1726 i 1728 la casa d'Ornaisson va adquirir els drets de la de Boutonet, adquirint alhora el patronatge de la Fundació. Amb el canvi de patronatge, també es produí un canvi de nom, deixà de ser conegut com a Col·legi de Boutonet per ser conegut com a Col·legi de Girona. Marie de Louet, la nova patrona, nomenà dos estudiants francesos, cosa que va motivar la protesta de l'Ajuntament de Girona que va defensar que només ell tenia el dret de nomenament. Als anys 1724 i 1735 hi ha notícies de que la casa estava en ruïnes. Al 1756 s'acabaren les obres de reconstrucció sufragades pel consistori gironí, perdent l'aspecte medieval que havia conservat fins a 1752.

Al 1772, la Real Audiencia afirmà, arran d'una protesta del Protomedicat de Barcelona, que els metges graduats a Montpeller no estaven dintre de la General Prohibició de Forasteros i que, en conseqüència, els col·legials podien revalidar els seus títols a Espanya. El 1826 el governador de Girona comunicà a l'Ajuntament de Girona la reial ordre que preveia que els col·legials de la Fundació Bruguera haurien de fer la revàlida i obligava a traslladar les beques de la Fundació a Espanya. El darrer estudiant doctorat a Montpeller fou Ferran Malpeu, que acabà el 1832. Un cop desapareguda la Fundació, l'Ajuntament de Girona llogà la casa a particulars, tanmateix, un informe de 1846 informa que estava en una situació precària i que aconsellava vendre-la. El 1851 l'Ajuntament transferí les rendes de la Casa a l'Institut Provincial de Segona Ensenyança i al 1890

l'Estat espanyol la incautà. Tanmateix, al 1926 fou recuperada per l'Ajuntament gràcies al patronat interí fundat el mateix any per restaurar la Fundació. Al 1936 la Fundació Joan Bruguera quedà legalment restaurada, però la Guerra Civil suposà la fi del nou projecte. Finalment, al 1983, l'Ajuntament de Girona amb la col·laboració del Col·legi de Metges de Girona, restaurà la Fundació Joan Bruguera.

El Fons pot ser d'interès per a l'estudi de la història de la Medicina i l'ensenyament de la Medicina.

(Alcalde i Dalmau, Ramon; *La Fundació Bruguera. 500 anys de relació mèdica entre Girona i Montpeller*. Ajuntament de Girona i Col·legi de Metges de Girona. Girona. 2004).

- 2.3 Es desconeix la història de la custòdia del fons.
- 2.4 Es desconeixen les dades sobre l'ingrés.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1 El fons es pot subdividir en tres etapes: de 1468 a 1926, de 1926 a 1983 i de 1983 fins a l'actualitat. De la primera etapa trobem documentació des del moment de la constitució de la Fundació fins a l'any 1926 en què fou restaurada. Tot i que la Fundació desapareix al 1826, continua havent-hi documentació relativa a la gestió de la casa de Montpeller. D'aquest primer moment també hi ha l'acta notarial de 1468 amb la qual es constitueix la Fundació. Tanmateix, la documentació més abundant és la correspondència (1690-1897). De la gestió econòmica hi ha els comptes generals de diversos anys (1775-1863). Cal tenir en compte, però, que en la correspondència també hi ha informació comptable. Respecte al béns immobles, hi ha els plànols d'un projecte de reforma de 1751 de la casa de Montpeller, així com expedients relacionats amb la voluntat de l'Estat d'apropiar-se-la. Relacionada amb les beques, la documentació és fragmentària, hi ha soltes algunes sol·licituds, una llista de col·legiats, publicacions dels estudiants i expedients relacionats amb la possibilitat de revàlida dels col·legiats. També hi ha documentació relativa als diversos judicis que va mantenir l'Ajuntament per mantenir la propietat de les possessions de la Fundació. Finalment també hi ha articles manuscrits, còpies d'acords de l'Ajuntament, etc. relacionats amb la història de la Fundació.

De la segona etapa, malgrat que la Fundació no està activa després de la Guerra Civil, hi ha documentació relativa a la gestió dels béns. Hi ha l'expedient del Ministeri d'Instrucció Pública de 1926 pel que es restaura la Fundació i també els comptes (1933-1972) i correspondència. Relatiu al béns immobles, hi ha l'expedient per recuperar la propietat de la casa de Montpeller. Finalment, respecte les beques, hi ha les bases de 1936, el Llibre d'Estudiants de la Universitat de Montpeller i un cartell de la mateixa de 1935.

El fons inclou una fotocòpia de l'acta de creació de la Fundació de 1983.

- 3.2 No s'ha aplicat avaluació i tria documental.
- 3.3 No es preveuen ingressos addicionals al fons.
- 3.4 S'ha procedit a la reinstal·lació del fons en lligalls i unitats d'instal·lació normalitzades.

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 L'accés és lliure d'acord, amb el marc legal aplicable sobre el patrimoni documental i la protecció de dades de caràcter personal.
- 4.2 Les reproduccions s'hauran de realitzar d'acord amb la normativa de l'Arxiu Municipal de Girona.
- 4.3 Les llengües utilitzades en la documentació són el castellà, català, francès i llatí.
- 4.4 En general la documentació presenta un bon estat de conservació tot i que hi ha documentació afectada per fongs.
- 4.5 Existeix un instrument de descripció a nivell de guia-inventari feta per Ramon Alberch i Fugueras.

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Girona.
- 5.2 No existeixen còpies.
- 5.3 Als manuals d'acords del Consell de la ciutat i Actes del Ple de l'Ajuntament hi podem trobar els acords relatius a aquesta institució. Altres arxius on es pot trobar documentació sobre el centre serien la Biblioteca Històrica de la Acadèmia de Medicina de Barcelona, la Biblioteca Interuniversitària, secció medicina, de la Universitat de Montpeller, l'Arxiu

Municipal de Montpeller, l'Arxiu de la Facultat de Medicina de Montpeller, a l'Arxiu Interdepartamental de l'Hérault i, finalment, a la Biblioteca del Museu d'Història de la Medicina de Barcelona.

5.4 Bibliografia:

- Alcalde i Dalmau, Ramon; *La Fundació Bruguera. 500 anys de relació mèdica entre Girona i Montpeller*. Ajuntament de Girona i Col·legi de Metges de Girona. Girona. 2004.
- Dulieu, Louis; "Le College de Girone de Montpeller" dintre de *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*. 1968. Núm. 19. Pàg. 107-130.
- Giralt, R.; "Fundació Bruguera". Dintre de *La medicina catalana. Portantveu de l'occitana mèdica*. Barcelona, 1936. Núm. 34.
- Sabrià Aynie, J.; "El Colegio de Gerona de la Universidad Montpeller". Dintre de *Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Gerona*. Núm. 31 Girona. 1961. Pàg. 805-8121.
- Thomas, C.; "Historia del Colegio de Gerona". Dintre de *Revista de Gerona*, VI. 1882.
- Vázquez Domínguez, A. *El Colegio mayor de medicina de Gerona en Montpeller*. Archivo Americano de Historia de la Medicina. 1952 :IV, 2.

6. ÀREA DE NOTES

- 6.1 Hi ha 6 unitats d'instal·lació amb documentació afectada per fongs.

7. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

- 7.1 Descripció realitzada per Eduard Pons. Supervisió: Anna Gironella (Direcció: Joan Boadas, Lluís-Esteve Casellas)
- 7.2 Descripció realitzada segons les recomanacions de la norma ISAD-G, segona edició.
- 7.3 Desembre 2013.